

ORTADOĞU ARAŞTIRMALARI ANALİZ SERİSİ

Bilgi Kültür
Merkezi

5/29/2013

No: 6

Irak'ta 20 Nisan 2013 Yerel Seçim Sonuçları

Recep Tayyip Gürler

Giriş

20 Nisan 2013'te Irak'ta, ABD kuvvetlerinin tamamen ülkeden çekilmesinden sonraki ilk

çoğunluğu kaybetmiştir. Bu durum Irak halkının Maliki yönetimini sorgulamaya

Özet: Bu çalışma 20 Nisan 2013 tarihinde Irak'ta yapılan yerel seçimleri, seçimler sırasında yaşanan politik bloklaşmayı ve seçimlerin sonuçlarını Irak politikası açısından yansıtmayı amaçlamaktadır.

seçimler yapıldı. 4 Mayıs 2013'te de Irak Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu (IHEC) yerel seçimlerin nihai sonuçlarını açıkladı. 2009 yerel seçimlerinde olduğu gibi hiçbir ittifak eyalet meclislerinde mutlak çoğunluğu sağlayacak milletvekili sayısına ulaşamadı. Nuri el-Maliki'nin başkanı olduğu Kanun Devleti Koalisyonunun oy oranları 2009 yerel seçimlerine göre düşerken Bağdat ve Basra'daki mutlak

başladığının bir göstergesi olabilir.

Seçim Sonuçları

Seçimlerde, 302 siyasi grup 50 ittifak oluşturmuş ve 8.100 aday 378 sandalye için yarışmıştır. Yerel seçime yaklaşık 13.5 milyon seçmenin 6,1 milyon kadarı katılmış ve katılım oranı %51 ile çok düşük seviyede kalmıştır. 2009 yerel seçimleri (%50) ile

*Ortadoğu
Enstitüsü, Sakarya*

•••

Yazar Hakkında: [Recep Tayyip Gürler](#) Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler bölümü mezunudur. Yüksek Lisansını da aynı üniversitenin Ortadoğu Çalışmaları bölümünde yapmak ve araştırma görevlisi olarak görev almaktadır. Levant ve Irak politikaları araştırma alanına girmektedir.

Bilgi Kültür Merkezi: 2004 yılından itibaren faaliyet gösteren Bilgi Kültür Merkezi Sakarya merkezli bir sivil toplum kuruluşudur. <http://bilgikultur.org/>

Ortadoğu Enstitüsü: Bilgi Kültür Merkezi altında faaliyet gösteren bu birimde Ortadoğu'nun siyasi, kültürel ve ekonomik gelişmelerini merkeze alan çalışmalar yapılmaktadır.

Adres: Çark Caddesi Asım Hamdi Apt. No: 66, Adapazarı, Türkiye, E-mail: bilgi.kultur.org@gmail.com

Tel: 0 264 278 16 26

kıyasladığımızda katılım oranında küçük bir artış görünmesine rağmen 2010 parlamento seçimlerine katılım oranı ile (%62) karşılaştığımızda önemli bir düşüş vardır diyebiliriz.¹ Irak Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu tarafından açıklanan rakamlara göre seçimlere en fazla katılım %61 ile Sünni Arapların çoğunlukta olduğu Selahaddin vilayetinde gerçekleşirken, en az katılım %33 ile başkent Bağdat'ta olmuştur.²

18 vilayetten oluşan Irak'ta seçimler 12 vilayette yapılmıştır. Bölgesel Kürt Yönetimi içinde yer alan Duhok, Erbil ve Süleymaniye ile statüsü konusunda tartışmalar olan Kerkük'te seçimler yapılmazken, 19 Mart tarihinde alınan Bakanlar Kurulu kararı ile Musul ve Anbar vilayetlerinde güvenlik gerekçesiyle, seçimler takip eden 6 ay içinde yapılmak üzere ertelenmiştir. 2013'ün ilk günlerinden itibaren Sünni olan Musul ve Anbar vilayetlerinde hükümet karşıtı gösteriler düzenlenmektedir. Bazı Sünniler federal bölge taleplerinde ısrarlı tutumlarını devam ettirirken federalizm yanlısı olmayan milliyetçi Sünniler toprak

bütünlüğünden yana tavır almaktadırlar. Bu durum Irak'taki Sünni Arapların siyasi olarak ikiye bölünmelerine sebep olmakta ve bu bölünme Sünnilerin elini zayıflatmaktadır. Ayrıca hükümetin tutukladığı Sünniler için de bir takım haklar talep etmektedirler. Şiddet olaylarının giderek artması ve seçim büroları ile adaylara yönelik saldırılar sebebiyle, Musul ve Anbar'da seçimlerin güvenli bir şekilde yapılabilirliğinden şüphe duyan hükümet bu eyaletlerde seçimleri erteleme kararı almıştır.

Maliki'nin başkanlığını yaptığı "Kanun Devleti Koalisyonu" 12 vilayetin 8'ini ve toplam sandalye sayısının 96'sını kazanarak yerel seçimlerde ilk sırayı almıştır. Ammar el-Hekim'in liderliğindeki "Vatandaş İttifakı" 60 sandalye kazanarak ikinci, Mukteda es-Sadr'ın "Özgürler İttifakı" ise 44 sandalye kazanarak üçüncü sırada yer almıştır. Iyad Allavi'nin "Birleşik Ulusal Irakiye İttifakı" 15 sandalye kazanarak dördüncü, Usame el-Nuceyfi'nin "Birleşikler" ittifakı 14 sandalye kazanarak beşinci olmuştur.³

Seçim sonuçlarına göre Şii İttifakların önde olması şaşılacak bir sonuç değildir zira Kürt bölgesinde ve Musul, Anbar ve Kerkük gibi ciddi Sünni nüfusa sahip vilayetlerde seçimler yapılmamıştır. Ayrıca birçok Sünni de seçimleri boykot ederek sandık başına gitmemiştir. Kanun Devleti Koalisyonu yerel mecliste çoğunluğu sağlayamadığı için birçok vilayette koalisyon kurmak zorunda kalacaktır. Kanun Devleti Koalisyonu milletvekillerinden Ihsan el-Avadi yaptığı açıklamada, geçmiş hatalardan ders alarak her vilayette güçlü ittifaklar kurmak için üç ya da dört blokla ittifak yapmaları gerektiğini belirtmiştir. Aynı koalisyondan milletvekili olan Muhammed el-Seyhud ise krizlerin çözüme kavuşturulması için, kendilerine siyasi çoğunluğu sağlayabilecek tek bir blokla ittifak yapmaları gerektiğini söylemiştir. Görünen o ki, Kanun Devleti milletvekilleri arasında koalisyonun nasıl oluşturulması gerekliliği hakkında fikir birliği sağlanamamıştır. Ancak geçmiş deneyimlerden ders almaları gerektiğini söylemeleri ve çözüme yönelik fikir yürütmeleri

az da olsa umut vericidir.

Kerkük yakınlarındaki Havice

yaralanmıştır. Yapılan bu askeri

4 Mayıs 2013'te açıklanan kesin

kasabasında hükümet karşıtı

müdahale şiddet olaylarında bir

seçim

sonuçlarına

göre

vilayetlerde

ilk üç sırayı

alan ittifaklar

tabloda

listelenmiştir.

Şiddet

Olayları

Seçimlere

katılımın %51

gibi düşük

oranda

kalmasında

2009 yılının

ikinci

yarısından

itibaren

artmaya

başlayan

şiddet ve

bombalama

olaylarının

etkisi göz ardı edilemez. Seçim

süreci yaklaşırken adaylara

yönelik bombalı saldırılar ve

suikast girişimleri

düzenlenmiştir. 23 Nisan 2013'te

protesto gösterileri yapan bir

Sünni gruba, Başbakan Nuri el-

Malik'i'ye bağlı güvenlik

güçlerinin müdahalesi sonucu 60

kişi hayatını kaybetmiş ve

100'den fazla insan da

anda artış

meydana

getirmiş,

çevre

kentlere

yayılan

çatışmalar

sebebiyle

mezhep

çatışması ve

iç savaş

ihtimali daha

da

kuvvetlenmiş

tir. Nitekim

Başbakan

Malik'i'de

yaptığı

açıklamada

Irak'ta

mezhepsel

bölünmenin

giderek

arttığını ve

Irak'ın

mezhep

çatışmasına

doğru

gittiğini

belirtmiştir. ⁴

2009 yerel seçimleri ile

kıyaslandığında bu yerel seçim

sürecinde şiddet olaylarının

arttığı gözlemlenmiştir. 2009

Kaynak: www.alliraqnews.com/en/

yerel seçimleri öncesinde düzenlenen saldırılarda 8 aday hayatını kaybederken, 2013 yerel seçimlerinde 14 aday hayatını kaybetmiştir. Ayrıca seçimlerin gerçekleştiği Nisan ayı içerisinde gerçekleştirilen saldırılar sonucu 700'den fazla kişi hayatını kaybetmiş ve Nisan ayı 2008 yılından beri Irak'ın en kanlı ayı olmuştur. Bu durum, 2009 yerel seçimlerinden sonra ülkede istikrar sağlanacağı umudunun boşa çıktığının ve yakınlarda durumun daha da kötüleşeceğinin göstergesidir.

Başbakan Nuri el-Maliki, ilk olarak 6 Nisan'da, Irak'ın yaşadığı krizden kurtulabilmesi için erken seçime gitmesi gerektiğini söyledi. Mevcut hükümetin içinde bulunduğu durumu acı verici olarak niteleyen Maliki, Irak'taki krizi çoğulcu siyasetin çözeceğini belirtti. Nuri el-Maliki, 30 Nisan'da yaptığı açıklamada ise, güvenlik sorunlarına parlamentonun kötü yönetiminin sebep olduğunu söyleyerek erken seçime gitmenin ülkenin içinde bulunduğu sorunları azaltacağı inancına bir kez daha vurgu yaptı. Maliki, yerel seçimlerin sonuçlarının hemen hemen kesinleştiği ve kendi

partisinin de içinde bulunduğu ittifak olan Kanun Devleti Koalisyonu'nun 12 vilayetin 8'inde seçimi kazanmasının verdiği cesaretle böyle bir açıklama yapmış olabilir. Bulduğu ittifak halktan tekrar destek görmüştür. Boykot kararı ve güvenlik korkusuyla seçimlere gitmeyen/gidemeyen Sünni seçmenlerin var olduğu bir ortamda yapılacak erken seçimde Maliki'nin tekrar iktidarda kalması kuvvetle muhtemel gözüküyor. 2014 yılında yapılması planlanan parlamento seçimlerinin erken bir tarihe alınması ile seçimlere büyük favori olarak girecek olan Maliki, olası bir zaferle hem kendi iktidarını pekiştirmiş olacak hem de Irak'taki sorunun kendisinden değil, Sünnilerden kaynaklandığı iddiasını daha kuvvetli savunabilecektir.

Sonuç

Irak'ta 2014 yılında yapılacak olan genel seçimlerin provası olarak görülen bu yerel seçimlerden Maliki'nin zaferle ayrılması önemlidir. Sünnilerin siyasi anlamda bütünleşme sağlayamamaları ve politikalarının siyaset üretmekten çok protesto etmek

üzerine kurulu olması Maliki'nin 2014 seçimlerinden de zaferle çıkabileceği ihtimalini güçlendirmektedir. Ayrıca Kürtlerle bir ittifak kurma arayışı içinde olan Maliki, eğer bu hedefini gerçekleştirirse oluşacak bir Şii-Kürt ittifakı ile birlikte Sünnileri siyasi arenadan tamamen dışlayabilecektir.

Notlar

- (1) <http://www.orsam.org.tr/tr/yazigoster.aspx?ID=4463>
- (2) <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/04/iraqi-elections-low-turnout-challenges.html>
- (3) http://www.alliraqnews.com/en/index.php?option=com_content&view=article&id=33398:ain-statistic-slc-96-seats-citizen-60-seats-in-results-of-pc-election&catid=35:political&Itemid=2
- (4) <http://www.aljazeera.com/news/middleeast/2013/04/2013425123452971800.html>